

■ **recensió**

REVISTA D'HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA CATALANA,
Número 3, 2012 | Print ISSN 2014-1572 / Online ISSN 2014-1564
DOI 10.2436/20.3001.02.54 | P. 101-102
<http://revistes.iec.cat/index.php/JOCIH>

Josep Mª Terricabras (ed.), *La filosofia d'Eduard Nicol*, Girona: Documenta Universitària, 2010

Joan Cuscó i Clarasó

Societat Catalana de Filosofia
icusc@eresmas.com

L'any 1989 es creà a Girona la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani. L'important, com bé digué el mateix Ferrater Mora, havia de ser el que la nova institució fos capaç de generar. Dirigida des de la seva fundació per Josep Maria Terricabras, es van plantejar des de l'inici treballar amb uns models estàndards de rigor i de qualitat, i aquest llibre n'és una bona mostra.

La Càtedra Ferrater Mora ha estat molt important per a la Universitat de Girona i, al mateix temps, ha estat un dels instruments institucionals fonamentals del pensament filosòfic a Catalunya. A banda de portar a Catalunya el bo i millor de la intel·lectualitat de la nostra època (Prigogine, Sloterdijk, Chomsky, Davidson...), ha promogut els estudis sobre els autors contemporanis de casa nostra. Activitat, aquesta segona, que s'ha portat a cap per mitjà de seminaris anuals en què hom ha analitzat les obres de Ramon Turró, Eugeni d'Ors, Eusebi Colomer, Josep Ferrater Mora, Joaquim Xirau, Joan Maragall i Eduard Nicol. I de cadascun dels seminaris se n'han editat les ponències i les comunicacions que s'hi han presentat i debatut.

El llibre que ara comentem recull els treballs presentats en el seminari dedicat a Eduard Nicol i Francisca, un dels filòsofs catalans més rigorosos i prolífics del segle XX i, al mateix temps, i a causa de l'exili, un dels més desconeguts actualment a Catalunya.

El Seminari va ser organitzat l'any 2007 amb motiu del centenari del naixement de Nicol a Barcelona i va comptar amb la presència de la seva vídua. L'ocasió va permetre un bon diàleg entre filòsofs catalans i mexicans i historiadors de la filosofia iberoamericana. Així, doncs, el llibre recull els treballs de diferents especialistes i deixebles de Nicol de la Península Ibèrica i de Mèxic: Miquel Siguan, José Luís Abellán, Bernat Castany, Miguel Ángel Martínez Quintanar, Guadalupe Olivares, Rush González, Ricardo Horneffer i Joan Cuscó.

A través d'aquest volum miscel·lani, es redescobreix la prolífica i contundent obra de Nicol, la seva constant activitat creant revistes, seminaris i el que convingués, la importància de la Universitat Autònoma de Barcelona durant la Segona República, la ruptura i anihilament que va suposar el franquisme per a la filosofia catalana, la influència de Nicol en la filosofia mexicana i la seva projecció internacional, la integritat moral de Nicol i la seva intensitat com a pensador plenament conscient del seu present i de la perspectiva universal que ha de donar la reflexió filosòfica a la vida humana...

L'obra de Nicol és de qualitat i ambiciosa. No obstant això, és pràcticament desconeguda als Països Catalans. Ni tan sols se'l sol citar en els programes docents i els seus llibres difícilment els trobem a les biblioteques universitàries. Per això, aquest llibre ajuda a trencar aquesta anomalia. En primer lloc, hi ha qui analitza la filosofia i els filòsofs catalans en el moment de formació i dels primers passos de Nicol. En segon lloc, s'estudia el que fou l'exili. En tercer lloc, hi ha diversos treballs encaminats a analitzar aspectes fonamentals de la seva obra i, finalment, també hi ha aportacions que inciten a valorar l'actualitat de diversos plantejaments proposats per Nicol. Són d'un interès especial, sense desmerèixer-ne cap dels altres, el treball de Guadalupe Olivares (que mostra la importància de Nicol al país d'acollida) i el de Ricardo Hornoffer (que mostra com l'empenta de Nicol rebrosta en els seus deixebles).

Cap cultura no pot deixar de banda un autor de la vàlua de Nicol, i encara menys un país com el nostre i en un moment històric com l'actual.

Eduard Nicol i Francisca (Barcelona 1907 – Mèxic, 1990), és un filòsof amb majúscules per diversos motius. Perquè va enfrontar-se sense prejudicis amb els autors més importants, perquè va tenir clars els problemes de la filosofia del seu temps, perquè enllaça a través del seus mestres amb una tradició autòctona que començava a consolidar-se, perquè sempre va mostrar molta capacitat de síntesi i una mirada molt lúcida (fins i tot en les crítiques de teatre que va fer de jove per pagar-se els estudis). Com a filòsof construeix la seva mirada del món i, al mateix temps, conscient dels problemes de la filosofia com a disciplina, reflexiona sobre ella i sobre el seu valor tornant a les arrels gregues i, finalment, com a intel·lectual de prestigi, és una veu crítica sobre el món contemporani. Aquests tres grans eixos donen cos i vigència a la seva obra. I com mostra el llibre que comentem, fan explícit que les idees no són inertes i que el mateix acte de pensar ja és una praxis, com li agradava dir al mateix Nicol.